

גישה לחולה עם שבץ במלר"ד

ד"ר אשקר ג'לאל, ר"ר פסציאנסקי פבל, ר"ר עודה מחמוד

המחלקה לרפואה דחופה, המרכז הרפואי הלל יפה, חדרה מסונף לפקולטה לרפואה רפפורט, המכניון, חיפה

סימני זיהוי לחשד ל-stroke

אחת הדרכים הפופולאריות לאבחנה ביתית של אירוע מוחי היא באמצעות שיטה פשוטה העוקבת אחר תסמיני האירוע המוחי ובודקת את קיומם. חשוב לזכור שאבחנה בשיטה זו עוזרת רק לחשד לאירוע מוחי, ועל מנת להגיע לאבחנה מדויקת יש להגיע לחדר המיון.

שיטת FAST עוזרת לזכור את הסימנים השונים של האירוע המוחי, ובמידה ואחד או יותר מהם מופיע יש להזעיק אמבולנס או להגיע עצמאית למיון. **שיטת FAST** כוללת מספר שלבים אשר יש לעבור עליהם:

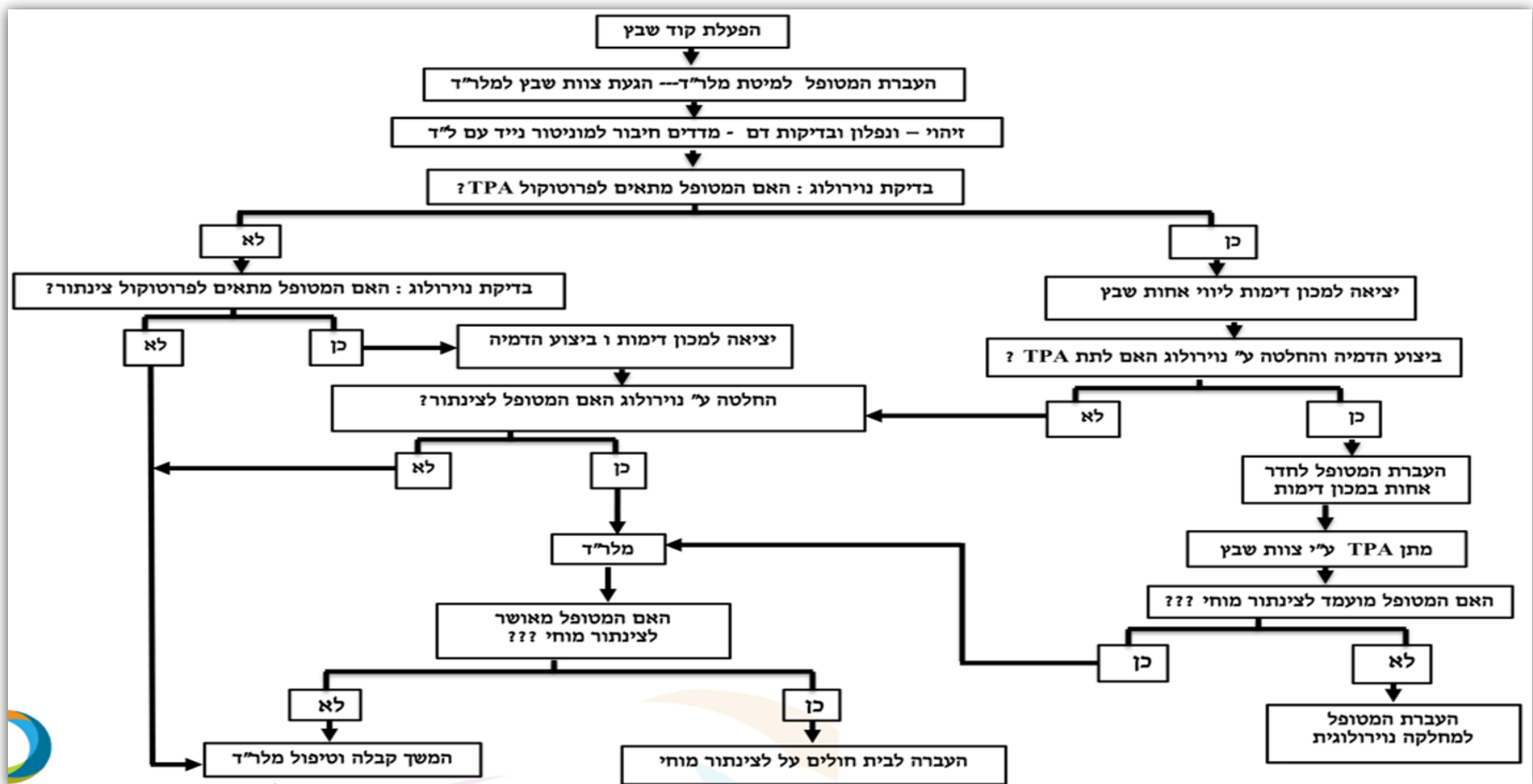
Face - הפנים לסימנים של שיתוק בצד אחד. רצוי לחייך ולבדוק שהחיוך ישר, לנפח את הפנים ולבדוק שוויון בשני הצדדים, להרים את המצח ולבצע כל תנועה אחרת של שרירי הפנים. ברגע שמבחינים באי שוויון בין שני הצדדים, זה מחשיד מיד לאירוע מוחי

Arms - בדיקת כוח הידיים. במקרים של אירוע מוחי הכוח הגס בשתי הידיים לא יהיה שווה. במקרים אלה, יכול להתפתח שינוי בתחושת הכוח בין שתי הידיים כאשר מרימים חפץ, או תחושת חולשה ועקצוץ ביד אחת

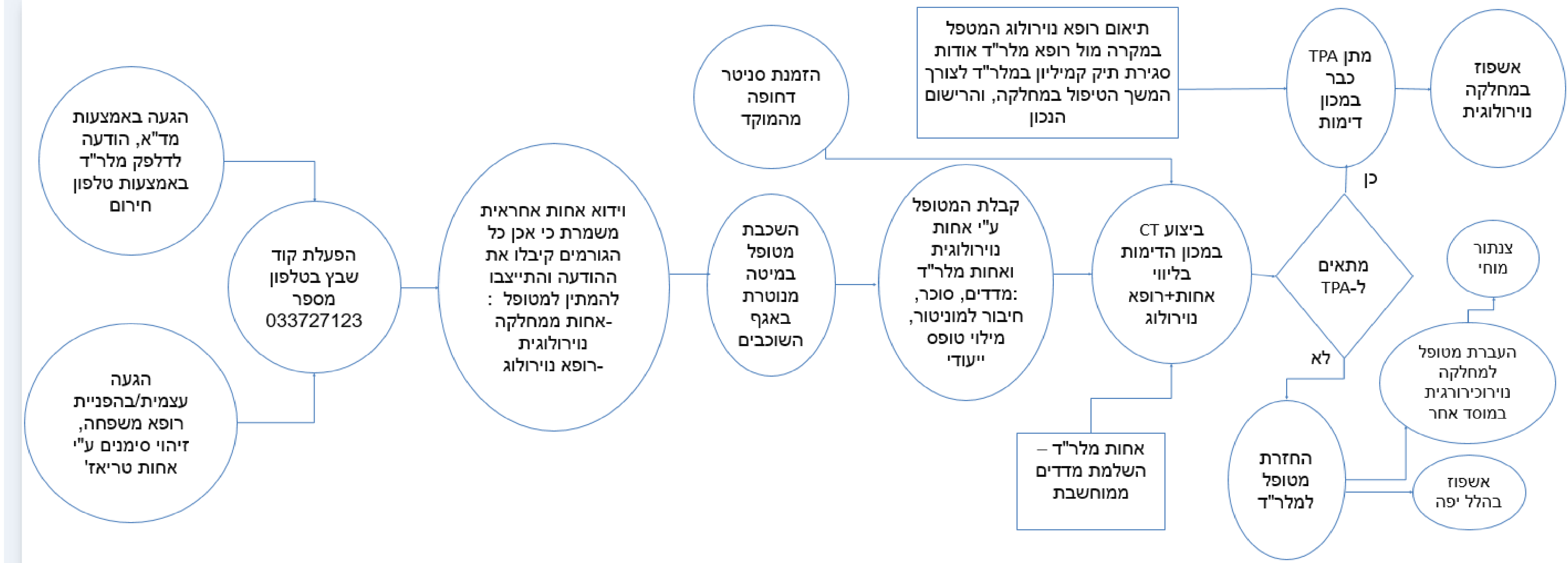
Speech - בלבול בדיבור או כל שינויים אחרים בשפה המופיעים באופן פתאומי מעלים מיד את החשד לאירוע מוחי. פעמים רבות החולים עצמם לא יבחינו בכך, ולכן במידה ואדם זר מבחין בשינויים בדיבור זה מחשיד מאוד לאירוע מוחי

Time - סימנים כאלה מופיעים באופן פתאומי, ופעמים רבות ניתן "לשים את האצבע" על הזמן שהם הופיעו. כמו כן, חשוב לזכור שבמידה ואחד הסימנים הופיע הזמן הוא קריטי, ויש להגיע למיון באופן מיידי.

הפעלת קוד שבץ

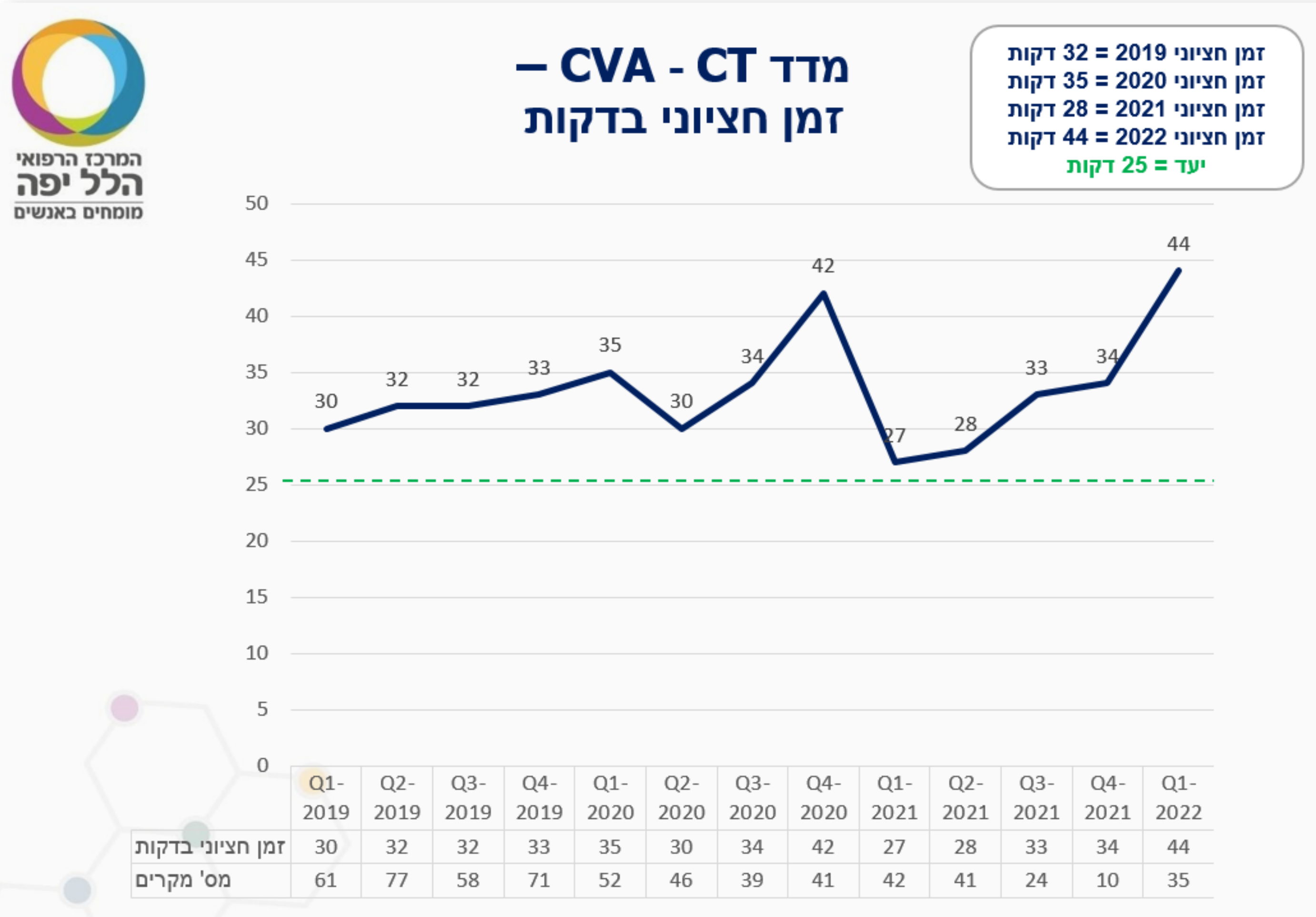
תרשים זרימת מטופל במלר"ד

נתוני stroke הלל יפה

ממד (TC) AVC זמן חציני	22-ינו	22-פבר	22-מרץ	22-אפר	רבעון 1 2022	רבעון 2 2022	מצטבר 2022
מס' מקרים	13	14	8	13	35	13	48
זמן חציני	00:38	00:47	00:46	00:34	00:43	00:34	00:38

ממד TPA(CVA)	22-ינו	22-פבר	22-מרץ	22-אפר	רבעון 1 2022	רבעון 2 2022	מצטבר 2022
מספר מקרים שקיבלו טיפול טרומבוליטי	3	6	5	6	14	6	20

גורמי סיכון ל-CVA

- * עודף שומנים וכולסטרול בדם
- * עישון
- * קיומה של מפרצת מולדת או נרכשת
- * היסטוריה משפחתית (מחלות לב אצל הורים ואחים מעל גיל 55)
- * חולים הסובלים מהפרעות קצב לבביות כגון פרפור פרוזדורים (AF).תאי המוח שנפגעו ונמצאים במרכז האזור המוחי מתים כמעט במיד. התאים שמקיפים אותם בשוליים (פנומברה- PENUMBRA) סובלים מנזק מוגבל וניתן להצילם. מכאן החשיבות של אבחון מוקדם וטיפול מיידי.

המפרסם : ד"ר אשקר ג'לאל ASHKARJ@hymc.gov.il

הקדמה :

שבץ מוחי הוא סיבת המוות השלישית בשכיחותה בישראל. כ- 5.5% מכלל הפטירות בישראל יוחסו לשבץ מוחי. מלבד התמותה, הנטל העיקרי המיוחס לשבץ מוחי הוא המוגבלות ארוכת הטווח הנגרמת בעקבות האירוע, בפרט באוכלוסייה המבוגרת.

גורם הסיכון העיקרי לשבץ מוחי הוא יתר לחץ דם, הנמצא בשכיחות גבוהה באוכלוסייה בגיל המבוגר, גם בגברים וגם בנשים. באוכלוסייה המבוגרת (בני 65 ומעלה) שיעורי יתר לחץ דם גבוהים יותר בנשים מאשר בגברים.

נתוני stroke לאומיים :

- * בישראל כ-18,000 מקרים חדשים של שבץ מוחי מדי שנה
- * כ-85% ממקרי השבץ הינם שבץ מוחי איסכמי, הנובע מחסימה של כלי דם מוחי
- * רק כ-40% מהמקרים מגיעים בחלון הזמן המתאים לטיפולים מתקדמים מונעי נכות
- * כ-15% הם שבץ מוחי דימומי, הנובע מקרע בכלי דם הגורם לדימום לתוך רקמת המוח
- * כ-2,000 מהחולים אינם מגיעים כלל לבית החולים וחלקם לוקים בשבץ מוחי קשה שאפשר היה למנוע

STROKE / T.I.A
CVA
Ischemic Hemorrhagic

CVA-Cerebro Vascular Accident (שבץ מוחי)

T.I.A-Transient Ischemic Attack (שבץ מוחי חולף/אירוע איסכמי חולף)

T.I.A

יש לקחת בחשבון שאירוע איסכמי חולף (T.I.A) חולף לחלוטין תוך 24 שעות. יחד עם זאת, חולה 1 מכל 9 חולים צפוי לעבור שבץ מוחי נרחב ב-90 הימים שלאחריו. ככל שהאירוע החולף נמשך יותר זמן כך עולה הסיכון לשבץ מוחי משמעותי. כוללים: גורמי סיכון נוספים לשבץ מוחי לאחר T.I.A.

- * גיל מבוגר
- * סוכרת
- * הפרעה בדיבור בזמן האירוע, מכאן חשיבות ההתייחסות ל- T.I.A כמו תעוקת חזה (אנגינה פקטוריס) אבחון/טיפול בהתאם